

Ústav jižní a centrální Asie FF UK v Praze

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Název: Sociální uspořádání kmene Santálců

Autor: Estela Hojná

Vedoucí práce: PhDr. Ing. Soňa Bendíková, Ph.D.

Oponent: Mgr. Pavel Hons, Ph.D.

Estela Hojná se ve své práci zaměřuje na největší kmenové etnikum v Indii, tedy kmen Santálců. V úvodní části se snaží tento kmen představit, ve druhých dvou částech se soustřeďuje na sociální stránku, konkrétně na přechodové rituály v mládí a dospělosti. Z práce se dozvíme většinu relevantních informací, někdy ovšem ve značně neorganizovaném stylu, někdy si čtenář musí daný odstavec přečíst dvakrát, aby pochopil, co chce autorka říci, a někdy se to nepodaří ani po několikerém přečtení. Uvedu jen několik příkladů:

V kapitole s názvem „Původ a geografické rozšíření“ (str. 8-9) je uvedeno, v jakých svazových státech se Santálci vyskytují. Abychom zjistili, kolik jich tam zhruba je, musíme přeskočit do kapitoly o jejich životním stylu (str. 9-11). Jejich původu se pak věnuje jen jedna věta, která říká, že se předpokládá, že Santálci přišli z Mezopotámie. To se zdá být velmi nepravděpodobně, vezmeme-li v úvahu jejich příslušnost k mundské jazykové rodině, jejichž mluvčí jsou rozmístěni po jižní a jihovýchodní Asii. Ostatně ani Estela Hojná nám neříká, kdo jejich původ v Mezopotámii předpokládá, tedy neodkazuje na žádnou knihu či článek, ve kterém tento údaj našla. Zato se však v této krátké kapitole ještě dozvíme něco o práci misionářů mezi kmeny, způsobu obživy Santálců, to, jak vypadají nebo, že většinou mají krevní skupinu B.

Je asi vcelku pochopitelné, že když jde někdo někoho požádat o ruku, umyje si před vstupem do jeho domu nohy. Otázkou zůstává, proč by si je měli umýt i ti, co jsou uvnitř (str. 30). Tento pozoruhodný etnografický detail nám však Estela Hojná bohužel neobjasňuje.

Můžeme kvitovat s povděkem, že se autorka nedržela pouze konkrétních informací o Santálcích, ale snažila se je tu a tam zasadit do širšího teoretického rámce. Zdaleka ne vždy se jí to ale dařilo. V kapitole o důležitosti manželství a rodiny nám autorka říká toto: „Ze starodávných spisů se dozvídáme, že první lidská rodina se skládala z vícera žen a mužů žijících promiskuitním životem (Iyer 1961, s. 134). Všichni muži měli tak přístup ke všem ženám a děti patřily celé komunitě. Manželství tehdy ještě neexistovalo.“ Publikaci Krishny Iyera (ve spoluautorství s Balou Ratnamem), na kterou Estela Hojná odkazuje, se mi bohužel nepodařilo dohledat a ani z autorčina textu není jasné, o jaké starodávné spisy se jedná, zda mluví o jakési „prarodinné“ lidstva, zda se to týká jen Indie, jen kmenového obyvatelstva či pouze kmene Santálců...

Neobratných formulací je v práci skutečně celá řada, takže uvedu už jen jednu. Na straně 26 se dozvíme, že „K dospělosti dochází u Santálců poměrně brzy, a proto vhodným věkem muže před svatbou je dvacet let a ženě bývá okolo šestnácti“ (str. 26).

Protože mi ta věta nebyla moc jasná, podíval jsem se na zdroj, ke kterému odkazuje. Příčinná internetová stránka představuje typy svateb mezi Santálci, o fyzické dospělosti nemluví vůbec, a o „vhodném věku“ ke svatbě se vyjadřuje jen jednou větou: „*In Santal marriage, there is no restriction of age.*“¹ Ostatně celý tento odstavec (str. 26) je zmatený, autorka v něm skáče od fyzické dospělosti k plnoletosti, od obyvatelstva kmenového k nekmenovému, a to bez ladu a skladu.

Celkově tedy mohu konstatovat, že předkládaná bakalářská práce je plytká, nenápaditá, plná nesrovnalostí a nedokonalostí po stránce obsahové i formální. Z těchto důvodů práci nedoporučuji k obhajobě.

V Praze dne 31. 8. 2017

Mgr. Pavel Hons, Ph.D.

¹ <http://www.santhaledisom.com/2014/07/santali-bapla-marriage-culture.html>